

UNIVERSITATEA TITU MAIORESCU BUCUREȘTI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE DREPT

TEZĂ DE DOCTORAT

INVESTIGAREA CRIMINALISTICĂ A INFRAACȚIUNII
DE FALSIFICARE DE MONEDE

- REZUMAT -

COORDONATOR TEZĂ DE DOCTORAT:
PROF.UNIV.DR. GHEORGHE POPA

DOCTORAND:
MANEA N. ROXANA

Teză elaborată în vederea obținerii titlului de doctor în „DREPT”

BUCUREȘTI, 2018

UNIVERSITATEA TITU MAIORESCU BUCUREȘTI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE DREPT

TEZĂ DE DOCTORAT

INVESTIGAREA CRIMINALISTICĂ A INFRAȚIUNII
DE FALSIFICARE DE MONEDE

- REZUMAT -

COORDONATOR TEZĂ DE DOCTORAT:
PROF.UNIV.DR. GHEORGHE POPA

DOCTORAND:
MANEA N. ROXANA

Teză elaborată în vederea obținerii titlului de doctor în „DREPT”

BUCUREȘTI, 2018

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR ȘI A ACRONIMELOR

INTRODUCERE

Capitolul I CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND FALSIFICAREA MONEDELOR

- 1.1. Considerații terminologice privind noțiunea de fals
- 1.2. Considerații generale privind falsificarea de monede
- 1.3. Specificitatea falsurilor de monedă

Capitolul II REGLEMENTAREA JURIDICĂ A INFRAȚIUNII DE FALSIFICARE DE MONEDE

- 2.1. Structura incriminării
- 2.2. Condiții preexistente
- 2.3. Conținutul constitutiv
- 2.4. Forme de săvârșire. Sancționare
- 2.5. Jurisprudența CEDO

Capitolul III REFERINȚE LEGISLATIVE COMPARATIVE PRIVIND INFRAȚIUNEA DE FALSIFICARE DE MONEDE

- 3.1. Analiză comparativă între elementele circumstanțiale din legea penală română și cele din legislațiile străine în cazul falsurilor de monede
- 3.2. Concluzii privind studiul comparativ al doctrinelor penale din România și din diferite state ale lumii în materia falsurilor de monede

Capitolul IV ASPECTE CRIMINOLOGICE PRIVIND INFRAȚIUNEA DE FALSIFICARE DE MONEDE

- 4.1. Evoluția infracțiunilor de falsificare de monede în România**
- 4.2. Cauzele care au generat și condițiile care au favorizat săvârșirea infracțiunii de falsificare de monede**
- 4.3. Specificitatea psihopatologiei și profilul infractorului – falsificator**
- 4.4. Reacția socială pentru prevenire și combatere**

Capitolul V METODE DE FALSIFICARE ȘI TEHNICI DE DEPISTARE A INFRAȚIUNILOR DE FALSIFICARE DE MONEDĂ

- 5.1. Metode de falsificare**
  - 5.1.1. Metode de falsificare și de contrafacere a bancnotelor
  - 5.1.2. Metode de falsificare și contrafacere a monedelor metalice
  - 5.1.3. Metode de falsificare și contrafacere a monedei electronice
- 5.2. Metode și mijloace moderne de protecție și siguranță a monedei**
  - 5.2.1. Măsuri de siguranță și de protecție
  - 5.2.2. Elementele de protecție generale și speciale împotriva infracțiunii de falsificare de monedă
- 5.3. Fenomenul de criminalitate economico-financiar**
  - 5.3.1. Inflația
  - 5.3.2. Spălarea banilor
- 5.4. Specificitatea bancnotei românești**
- 5.5. Tehnici de descoperire a falsului de monedă**
  - 5.5.1. Tehnici simple de descoperire a falsului
  - 5.5.2. Tehnici moderne de descoperire a falsului de monedă

Capitolul VI METODOLOGIA INVESTIGĂRII CRIMINALISTICE A INFRAȚIUNII DE FALSIFICARE DE MONEDĂ

6.1. Probleme pe care le clarifică investigarea criminalistică

- 6.1.1. Tehnica de falsificare
- 6.1.2. Locul și timpul săvârșirii infracțiunii de falsificare de monede
- 6.1.3. Actele preparatorii și tentativa
- 6.1.4. Participația penală
- 6.1.5. Consecințele infracțiunii
- 6.1.6. Concursul de infracțiuni

6.2. Expertiza criminalistică. Etapele investigării criminalistice

- 6.2.1. Expertiza
  - 6.2.1.1. Problemele pe care le rezolvă expertiza și constatarea tehnico-științifică în procesul penal*
- 6.2.2. Expertiza traseoloică
- 6.2.3. Expertiza fizico-chimică

6.3. Particularități ale cercetării infracțiunii de deținere de instrumente în vederea falsificării de monede

6.4. Activități de urmărire penală pentru asigurarea probatoriului

- 6.4.1. Cercetarea la fața locului
- 6.4.2. Metode speciale de supraveghere și cercetare
  - 6.4.2.1. Filaj, investigator sub acoperire, flagrant*
- 6.4.3. Percheziția
  - 6.4.3.1. Reguli tactice generale privind percheziția domiciliară*
  - 6.4.3.2. Reguli tactice generale privind percheziția corporală*
- 6.4.4. Reconstituirea
- 6.4.5. Supravegherea electronică
- 6.4.6. Ascultarea persoanelor vătămate

6.4.7. Ascultarea suspecților/inculpaților

6.4.8. Efectuarea confruntărilor

6.4.9. Ascultarea martorilor

Capitolul VII CONCLUZII

ANEXA I

ANEXA II

ANEXA III

ANEXA IV

ANEXA V

ANEXA VI

ANEXA VII

ANEXA VIII

ANEXA IX

ANEXA X

BIBLIOGRAFIE

REZUMAT

Teza de doctorat „Investigarea criminalistică a infracțiunii de falsificare de monede” este realizată de doctorandul Manea N. Roxana sub coordonarea științifică a domnului prof. Univ. Dr. Popa Gheorghe din cadrul Școlii Doctorale – Domeniul Drept al Universității Titu Maiorescu, București.

Am abordat tema din necesitatea de a constitui un cadru ușor de înțeles al fenomenului falsului de monedă deoarece acesta reprezintă o infracțiune economico-financiară ce constituie o amenințare majoră la adresa sistemului monetar și economic al unui stat.

Fie că ne raportăm la banii clasici sau la cei electronici, funcțiile monedei și-au pus amprenta în societate din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre, valoarea banului având o importanță deosebită în toate sferele vieții.

În urma rapoartelor și cercetărilor pe care le-am analizat, abordând sistemele instituționale de prevenire și combatere a infracțiunii de falsificare de monede, atât la nivel național, european, cât și la nivel internațional, am constatat că, în condițiile progreselor făcute de știință și tehnică și a evoluției permanente a măsurilor de siguranță aflate la dispoziția emitentului și utilizate de către acesta pentru a obține o bancnotă din ce în ce mai greu de imitat, infractorii apelează la mijloace și tehnici ilegale din ce în ce mai complexe, profitând de avantajele create de nivelul tehnologiei moderne și accesul la aceasta, precum și economia de piață și libera circulație a persoanelor.

Actualitatea temei supuse cercetării este datorată: evoluției continue a tehnicilor prin care monedele sunt protejate, dar prin care pot fi și falsificate; pericolului social creat prin atingerea adusă încrederii publice față de monedă atunci când s-ar afla că există în circulație monede false; perfecționării permanente a măsurilor speciale de protecție a monedei de către emitent; cooperării permanente a organelor la nivel interinstituțional și la nivel internațional; ampluării luate de utilizarea monedei electronice în condițiile rapidității dorite de societate pentru efectuarea plăților; utilizării plăților prin contactless; utilizării în mod ilicit, mai cu seamă în sfera monezii electronice, a datelor informatice; necesității implementării unui pachet unitar de elemente astfel încât cel care manevrează bancnota să se afle în posibilitatea de a compara autenticitatea în timp real și mai ales de a cunoaște aceste elemente în prealabil.

O dată cu aderarea României la Uniunea Europeană, prin asumarea aquis-ului comunitar, România a transpus, la nivel național, legislația existentă în vigoare la nivelul Uniunii Europene.

În capitolul I, pentru a înțelege mai bine aspectele privind infracțiunea de falsificare de monede, prezint un scurt istoric al acestui fenomen.

Când au apărut banii? La această întrebare este astăzi imposibil să dăm un răspuns exact. Știm doar că acest lucru s-a petrecut într-un trecut îndepărtat, atunci când oamenii au simțit nevoia unui „instrument” care să-i ajute în schimbul de produse, trocul, metoda primordială, inventată de natura însăși, devenind mult prea anevoios.

Tradiția, evocată de Herodot, fixează acest moment la începuturile istoriei, cam prin secolul al X-lea î.Hr., undeva în Imperiul Celest. Câteva secole mai târziu, primele monede bătute deveneau o realitate și în Europa, în Grecia antică. Aici, regele din Argos, cel care a prezidat jocurile Olimpice din anul 748 î.Hr. ar fi emis și primele monede.

Apoi, au trecut anii, moneda metalică a devenit un mijloc de plată cvasiuniversal, până când, ea însăși devenind prea greoaie față de creșterea volumului de mărfuri aflate pe piețele lumii, a apărut nevoia unui înlocuitor mai ușor de mănuit. Și astfel și-a făcut apariția, prin secolul al XVII-lea, bancnota. Într-un anumit sens putem spune că acesta este de fapt momentul apariției banilor adevărați, care nu mai au nici o legătură cu valoarea metalului din care sunt confecționați - mai ales argint sau aur - ci doar cu aceea care li se atribuie.

Totodată, își face apariția și un fenomen, mai puțin tentant în cazul monedei metalice: contrafacerea și falsul. Și, odată cu el, și efortul autorităților de a-l combate, pe de o parte, prin descoperirea și arestarea falsificatorilor, pe de alta, introducând treptat elemente de siguranță care să facă bancnotele tot mai greu de falsificat.

Această regată contra timp a cunoscut apogeuri la apariția tehnologiilor moderne sofisticate: computerul și imprimanta color. Astfel a luat naștere o veritabilă și pe termen lung competiție științifică între infractori și cei care protejează normele legale. Practic ia ființă o competiție între măsurile de siguranță ale statului și dibăcia infractorilor.

Societatea contemporană are din ce în ce mai puține granițe, atât pentru oameni, cât și pentru bani, această evoluție și liberă circulație determinând o internaționalizare a criminalității, de aceea combaterea

este necesar a se realiza la nivel global. Specialiștii instituțiilor cu atribuții în domeniu sau ai altor autorități publice care operează cu monedă națională și valută procedează în prezent la schimbul continuu de informații. Toate acestea au menirea de a micșora marja de manevră a infractorilor.

Falsificarea de monedă constituie o infracțiune internațională, iar la nivel național și internațional sunt reglementate pedepse ce sunt aplicate în situația în care se produce un fals de monedă. Atât timp cât există o monedă folosită de un stat sau o regiune, vor exista și încercări de falsificare a acesteia.

În cel de-al II-lea capitol fac o analiză a reglementărilor juridice privind infracțiunea de falsificare de monedă.

Falsificarea de monede prezintă un pericol social, întrucât produsul falsificat este de natură, pe de o parte, să surprindă și să înșele încrederea celor care ar fi puși în situația de a primi moneda falsificată crezând-o valabilă, iar pe de altă parte, să aducă o gravă atingere încrederii publice față de moneda respectivă, atunci când ar afla că există în circulație monede false, împiedicând sau îngreunând astfel normala circulație și acceptare a acesteia.

Falsificarea de monede este incriminată în Codul penal la Titlul VI – Infracțiuni de fals, în două modalități normative.

Prima modalitate normativă art. 310 alin. (1) C. pen. constă în falsificarea de monedă cu valoare circulatorie.

A doua modalitate normativă art. 310 alin. (2) C. pen. presupune falsificarea unei monede, emise de către autoritățile competente, înainte de punerea oficială în circulație a acesteia.

Putem identifica o limită a art. 310 C. pen., întrucât legiuitorul nu a mai precizat ce fel de monedă constituie obiectul falsificării. Astfel, acest articol se rezumă la denumirea generală de monedă cu valoare circulatorie sau monedă emisă de autoritățile competente, înainte de punerea oficială în circulație a acesteia.

Legiuitorul noului Cod penal a procedat la incriminarea faptei de falsificare de titluri de credit sau instrumente de plată într-un text separat de cel care incriminează falsificarea de monede deși a prevăzut pentru această faptă o pedeapsă mai redusă.

Soluția legiuitorului noii legi penale este justificată luând în seamă pericolul în abstract, diferit al celor două incriminări, determinat de importanța obiectului material asupra căruia se execută acțiunea de falsificare.

Prin incriminarea faptei de falsificare de monedă, legea penală ocrotește încrederea publică, iar din punct de vedere civil apără atât interesele persoanelor, cât și interesele autorităților care emit monede cu valoare circulatorie.

Distingem o serie de deosebiri între noul, respectiv vechiul Cod Penal în ceea ce privește falsificarea de monede.

După cum se observă, în noul Cod penal, grupul acestor incriminări a fost extins. Prin aceasta s-a urmărit transpunerea în dreptul intern a Dispozițiilor Deciziei-cadru nr. 2000/383/JAI a Consiliului Uniunii Europene, privind întărirea prin sancțiuni penale a prevenirii falsificării de monedă cu ocazia introducerii monedei euro. Textele din acest capitol au fost completate cu noi modalități normative și a fost introdusă o nouă incriminare. Astfel, în conținutul infracțiunii de

falsificare de monedă a fost inclusă o nouă modalitate normativă care constă în falsificarea unei monede, emisă de către autoritățile competente înainte de punerea efectivă în circulație (cerută de art. 5 din Decizia-cadru). De asemenea, în cazul infracțiunilor de punere în circulație de monedă falsificată și al deținerii de instrumente în vederea falsificării au fost introduse mai multe modalități normative de comitere (impusă prin art. 3 din Decizia-cadru).

A fost prevăzută o nouă incriminare cu denumirea marginală „emiterea frauduloasă de monedă” care va fi incidentă atunci când emiterea s-a făcut chiar prin folosirea de instalații sau materiale destinate acestui scop, dar fără acordul autorităților ori cu încălcarea condițiilor stabilite de acestea. Incriminarea este cerută de art. 4 din Decizia-cadru menționată mai sus.

A doua deosebire vizează modul în care legiuitorul noului Cod penal a procedat la formularea și sistematizarea incriminărilor privitoare la falsificarea de monedă sau alte valori prevăzută în art. 282 Cod penal anterior. În acest text, falsificarea de monedă sau alte valori era incriminată într-o variantă tip (principală), două variante derivate și două variante agravate.

Capitolul al III-lea abordează printr-o analiză comparativă similitudinile și diferențele existente între legea penală română și legea penală germană, spaniolă, italiană, englezească și cea americană.

În statele amintite, oficiile și serviciile instituțiilor cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii acestui tip de infracțiune sunt organizate la nivelul instituțiilor aflate în subordinea Ministerului Public și a Ministerului Economiei sau Finanțelor, în circuit informațiile fiind

transmise între autoritățile implicate iar reglementările, cu excepția nivelului pedepselor, sunt concepute pe criterii aflate în similitudine.

Bază pentru legislația Uniunii Europene, în ceea ce privește contrafacerea monedei euro, a constituit-o Convenția internațională pentru suprimarea contrafacerii monedei sau Convenția de la Geneva, în cuprinsul căreia erau prevăzute sancțiuni penale pentru infracțiunile de falsificare la nivelul anului 1929. Pentru completarea și facilitarea aplicării acestui prim act internațional, în anul 2000, a fost adoptată Decizia-cadru 2000/383/ JAI a Consiliului Uniunii Europene care prevede și faptul că, statele membre impun sancțiuni penale eficiente, proporționale și cu efect de descurajare pentru infracțiunile de: reproducere, contrafacere, alterare sau modificare a monedei; punere în circulație a monedei contrafăcute; realizarea și deținerea de echipamente și materiale în vederea contrafacerii.

La nivelul Uniunii Europene, articolul 83 (1) din cadrul Tratatului de la Lisabona acordă Parlamentului și Consiliului competența de a adopta directive care stabilesc norme minime în ceea ce privește definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru infracțiuni deosebit de grave ce dețin dimensiuni transfrontaliere.

Specific fenomenului de falsificare de monede, la nivel european și internațional se relevă tendințe de: perfecționare a metodelor de reproducere prin folosirea mijloacelor tehnice avansate, cu efect în creșterea numărului persoanelor implicate în acest gen de fapte și lărgirea ariei locațiilor în care aceste falsuri sunt produse; integrarea falsurilor în fenomenul de criminalitate transnațională care conduce la creșterea gradului de specializare a filierelor internaționale; creșterea

cazurilor în care falsul de monedă susține și amplifică criminalitatea organizată.

Pentru expertizarea monedelor euro contrafăcute, Consiliul a adoptat la 28 februarie 2000 o modalitate de culegere sistematică a informațiilor tehnice privind contrafacerea euro de către BCE, prin înființarea la nivel european a Centrului Tehnic și Științific European (ETSC), pentru analizarea tehnică și clasificarea contrafacerilor de monedă euro și la nivel național a Centrelor Naționale de Analiză a Monedelor (CNAC).

Responsabilitățile de prevenire și combatere a contrafacerii monedei EURO sunt partajate între Comisia Europeană, Banca Centrală Europeană, Europol și Eurojust. Comisia pregătește inițiative legislative, Oficiul European de Luptă Antifraudă (O.L.A.F.) organizează și finanțează instruirii și asistență tehnică statelor membre și gestionează Centrul Tehnic și Științific European (C.T.S.E.), Banca Centrală Europeană (B.C.E.) analizează continuu tehnica noilor tipuri de bancnote falsificate, stochează datele tehnice și statistice privind bancnotele și monedele falsificate și le difuzează către toate celelalte instituții abilitate și implicate în combaterea contrafacerii, Europol sprijină agențiile de aplicare a legii din statele membre și țările terțe cu care sunt încheiate acorduri operaționale/strategice, Eurojust facilitează cercetările și urmărirea penală desfășurate de autoritățile competente din statele membre, precum și executarea cererilor de asistență judiciară reciprocă și oferă sprijin financiar pentru operaționalizarea echipelor comune de anchetă (ECA/JIT).

În scopul definirii falsificării monedei euro, în tot ansamblul și pentru a avea în permanență o statistică a fenomenului, Consiliul Uniunii Europene a adoptat Regulamentul (CE) nr. 1338/2001 de definire a măsurilor necesare protecției euro împotriva falsificării.

În Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală (Anexa D) este inclusă și falsificarea de monedă, în cadrul categoriilor de infracțiuni.

Datorită importanței sale mondiale, moneda euro este deosebit de expusă riscului falsificării și, tocmai de aceea, este necesară crearea unei viziuni de ansamblu asupra modului de legiferare la nivel național a fenomenului. De asemenea, este necesară realizarea unei comparații menite să evidențieze toate aspectele care pot conduce la o unificare a sistemului de legiferare.

Atât moneda românească, cât și cele străine, sunt sigure, însă este indicat ca în tranzacțiile financiare să: nu fim superficiali, nu acceptăm bancnota suspectă pentru care nu suntem siguri că este autentică, raportăm imediat incidentul poliției ori pazei instituției în care ne aflăm.

Este esențial ca cetățenii care au îndoieli cu privire la legitimitatea unei bancnote aflate în posesie, să nu o pună în circulație, deoarece un asemenea comportament ar constitui o infracțiune. Aceasta trebuie să fie supusă examinării angajaților din sucursalele băncilor comerciale, din oficiile poștale sau din sucursala Băncii Naționale, care au datoria de a retrage din circulație moneda și de a o transmite către Administrația Centrală a Băncii Naționale unde Centrul Național pentru

testarea falsificării bancnotelor suspecte (NAC) o examinează și ulterior întocmeste un raport în acest sens.

Mijloc eficient de protecție împotriva contrafacerii îl constituie cunoașterea caracteristicilor de securitate ale bancnotelor, obligațiile de referință pentru bancnotele suspectate fiind unanim valabile la nivelul tuturor statelor.

Capitolul al IV-lea se referă la legătura criminalisticii cu criminologia privind falsificarea de monede, reflectând o activitate ce lămurește fenomenul infracțional din punct de vedere social și care privește aspectele de ordin criminologic care s-au întrepătruns cu criminalistica. Știință care ne arată privirea obiectivă clarificând problemele pe care le rezolvă privitoare la falsificare, locul și timpul săvârșirii infracțiunii, care au fost metodele și mijloacele folosite la săvârșirea acesteia și stabilirea identității indivizilor care au participat la săvârșirea infracțiunii, a victimei activității ilicite, precum și a împrejurărilor care au generat săvârșirea infracțiunii, facilitat ori favorizat.

Cu privire la criminal, în timp ce criminologia stabilește cauzele care au determinat comportament deviant, și respectiv care au determinat săvârșirea infracțiunii, criminalistica, prin mijloace specifice ajută la identificarea persoanei care a comis fapta, studiind-o în complexitatea ei și reușind să stabilească activitățile care se impun a se desfășura pentru administrarea probatoriului.

În urma analizării activităților care sunt efectuate la un anumit moment dat și într-o anumită zonă geografică, criminologia și criminalistica stabilesc evoluția fenomenului, cauzele care au generat

săvârșirea infracțiunii, condițiile care au favorizat, zonele nesigure și cu risc criminogen, indicând măsuri de prevenire și combatere.

Am reflectat evoluția criminalității privind infracțiunea de falsificare de monede, cauzele care generează criminalitatea și condițiile care favorizează falsificarea, tipologia și prevenirea comportamentului criminal.

Din punct de vedere statistic ar trebui să existe un sistem informațional unic integrat de înregistrare a tuturor activităților infracționale privind acest fenomen, necesar fiind pentru a se lua măsuri cât mai bune în vederea prevenirii și combaterii falsificării.

Falsificarea de monedă constituie o infracțiune internațională, iar la nivel național și internațional sunt reglementate pedepse ce sunt aplicate în situația în care se produce un fals de monedă. Atât timp cât există o monedă folosită de un stat sau o regiune, vor exista și încercări de falsificare a acesteia.

Un aspect apreciabil, datorită interesului sporit al autorităților, de la nivel național și internațional, de consolidare a tuturor formelor de cooperare privind prevenirea și combaterea falsificării monedei, al instituțiilor bancare emitente, al organelor judiciare, al politicului, al legislativului, al cetățenilor și al totalității formelor prin care aceștia se manifestă în zona publică civilă, putem considera că îl reprezintă circuitul financiar complet.

Evoluția cazurilor de fals este rapidă. Dacă la începuturi, cu acces la diverse instrumente (hârtie specială, cerneluri, media etc.) trebuia să fii înzestrat cu abilități ”deosebite”, în timp tehnologia a avansat, au apărut computerele, imprimantele performante, alterarea ori

contrafacerea devenind moduri care nu mai sunt atât de greu de ținut, iar abilitățile deosebite de care am amintit nu mai sunt atât de indispensabile.

La nivel european, în domeniul cooperării judiciare, responsabilitățile de prevenire și combatere a contrafacerii monedei Euro sunt partajate între Comisia Europeană, Banca Centrală Europeană, Europol și Eurojust.

Comisia Europeană este inițiator legislativ, în numele său, O.L.A.F. organizează și finanțează instruirea ale sistemelor tehnic către statele membre și asigură administrarea C.T.S.E-ului.

Banca Centrală Europeană analizează din punct de vedere tehnic noile bancnote falsificate, coroborând toate datele tehnice și statistice într-un centralizator care reprezintă baza de date centrale, diseminând apoi către toate entitățile implicate în domeniu.

În calitate de birou central, Europol: centralizează și prelucrează toate informațiile care facilitează cercetarea, prevenirea și combaterea infracțiunii; colaborează și corespundează cu birourile centrale naționale; transmite specimene de monedă euro originlă; la nivel internațional, oferă informații cu privire la retragerile de monedă și noile emisiuni monetare și asigură prezența la conferințele pe teme privind falsificarea de monedă, conform Convenției de la Geneva privind stoparea falsificării de monedă din 20 aprilie 1929.

Eurojust oferă suport pentru: cercetările și urmărirea penale pe care le desfășoară autoritățile statelor membre Uniunii și asistență judiciară și financiară pentru operaționalizarea echipelor care anchetează.

Din sistemul național de prevenire și combatere a infracțiunii de falsificare de monede fac parte:

Banca Națională a României (B.N.R.), care ocupă primul loc în rândul instituțiilor competente în domeniu. Este îndrituită cu emiterea, efectuarea operațiunilor cu monedă și circulația acesteia în țara noastră.

Băncile comerciale în aceeași ordine a priorităților sunt implicate în procesul de prevenire și combatere a falsificării prin reglementările subiective ale modului în care sunt organizate (departamente proprii antifraudă) și reglementate activitățile personalului bancar pentru astfel de situații. Rolul acestora este extrem de important pentru identificarea fraudelor, atât la nivel național, cât și internațional, importanță oferită de colaborarea directă cu organele de cercetare.

Structurile organizate în interiorul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (D.I.I.C.O.T.) competente în domeniu, sunt: Serviciul de prevenire și combatere a criminalității - organizat prin Biroul de combatere a infracțiunilor de falsificare de monede și contrafacere; Serviciul de prevenire și combatere a criminalității informatice - organizat prin Biroul de combatere a infracțiunilor informatice și Biroul de combatere a infracțiunilor cu cărți de credit și alte mijloace de plată electronică.

În cadrul poliției române funcționează unitățile de combatere a crimei organizate, sub egida cărora există Oficiul Național Central pentru combaterea falsului de monedă. De asemenea, se regăsesc și condițiile de prevenire și combatere a falsificării de monedă. Oficiul a luat naștere datorită reorganizărilor impuse de recomandările U.E. și a prevederilor Convenției de la Geneva din 1929.

Oficiul Național Central pentru combaterea falsului de monedă, analizează, propune, organizează și coordonează măsuri de prevenire și combatere a stării de criminalitate, stabilește direcțiile de acțiune evaluând cauzele, condițiile și factorii generatori, și, de asemenea, asigură cooperarea cu B.N.R., S.I.E., S.R.I., M.F.P., M.P. etc..

De la acel moment, imediat după reafilierea în cadrul Interpol, România prin intermediul Ministerului Afacerilor Interne, a înființat și un Birou Național Interpol, asigurând astfel o cooperare fără echivoc.

Capitolul V al lucrării este dedicat metodelor de falsificare și tehnicilor de depistare a infracțiunilor de falsificare de monedă.

Falsificarea reprezintă intervenția făcută asupra unei bancnote autentice pentru a se modifica cupiura acesteia (mărirea valorii). În cazul acestei metode, hârtia și cea mai mare parte din elementele de siguranță sunt autentice, falsificatorul operează manual prin ștergerea însemnelor valorii inițiale și înscrierea în locul acesteia a unei valori mai mari.

Contrafacerea este o activitate complexă în care se folosesc mijloacele tehnice adecvate care vin în ajutorul imitării bancnotei originale, până la aparența de autenticitate. Teoretic, poate fi comisă de orice persoană, practic, prin organul de urmărire penală, după metoda de contrafacere, atenția este îndreptată asupra anumitor persoane, care se demonstrează că au o poziție cu atribuții speciale.

Având în vedere modalitățile de falsificare descrise pe parcursul lucrării și ce presupune falsificarea din punct de vedere practic rezultă că, numai bancnota poate fi falsificată, moneda putând fi doar contrafăcută. Falsificarea din punct de vedere tehnico-criminalistic este un fals parțial, în timp ce contrafacerea face obiectului unui fals total.

În zilele noastre, orice persoană care dispune de fonduri financiare pentru procurarea unui copiator performant poate contraface și nu necesita cunoștințe deosebite în domeniu. Metodele rudimentare de obținere a unui fals nu se mai folosesc datorită multiplelor măsuri complexe de securitate luate de către emitenții de bancnote.

În cazul monedelor, dacă falsificatorul deține metalul care să se asemene cât mai mult cu cel din care este făcută moneda autentică și deține dispozitive tehnice de presare, falsul se poate realiza prin stanțarea efectivă ori prin baterea metalului.

La Conferința Europeană a Interpolului din anul 1991 s-a învederat faptul că, pe plan mondial, multiplicarea color este principalul mod de operare, problema culorilor și a nuanțelor de culoare ale bancnotelor fiind rezolvată prin perfecționările de ultimă oră a copiatoarelor color, care reproduc fidel nuanțe pe care ochiul uman nu este capabil să le observe. Însă, la o examinare minuțioasă, falsul poate fi imediat evidențiat, întrucât, chiar dacă mijloacele tehnice moderne reușesc să redea la suprafață bancnota contrafăcută, elementele de siguranță ale bancnotei autentice nu pot fi contrafăcute. Depistarea în cazul monedelor este relativ ușoară, întrucât nu pot fi reproduse perfect toate elementele de securitate (nerespectarea numărului zimților și a distribuirii acestora, nerespectarea secvențelor reproduse pe original, lumina și coloristica diferite avute de moneda originală în starea de incandescență, rezistența diferită a aliajului la temperaturi ridicate etc.).

Emitentul urmărește ca bancnota să fie ușor de identificat, simplă, clară și greu de reprodus, acționând pe două planuri: proiectare și execuție. Pentru fiecare cupiură se ține cont, atât de elementele

generale, cât și de cele speciale de sigurață, protecția fiind cu atât mai eficientă cu cât între cupiurile diferite ale aceluiași emitent există deosebiri la dimensiuni, colorație și desenele specifice.

La imprimarea bancnotelor moderne se folosesc două metode combinate, respectiv: offset (umed sau uscat) și intaglio (o calitate deosebită a desenului, folosit pentru unul sau mai multe elemente desenate, cerneala este în relief, sesizabil inclusiv la privirea bancnotei, folosit de regulă la portretele de pe bancnote, la scrierea denumirii emitentului și a valorii acesteia). Pentru a fi asigurată protecția banilor s-au introdus diverse elemente de siguranță la confecționarea lor: hârtia cu compoziție specială, filigranul, firul de siguranță, înscrierea bancnotelor printr-un sistem codificat și complicat care este ținut secret de către emitent, substanța fluorescentă, microtipărirea, liniatura anticopiere, cernelurile magnetice, imaginea latentă, elementul optic variabil, holograma.

Hârtia specială, produsă doar în secții specializate, cu grad ridicat de securitate, este total diferită de cea obișnuită, atât sub aspectul materiei prime utilizate, cât și al compoziției chimice (are o anumită greutate, sonoritate, structură la suprafață, transparență, fluorescență, rezistență etc.) și al procesului de fabricație, vrând să se asigure astfel prevenirea oricărei sustrageri. Dacă în circulație sunt lăsate și bancnotele vechi și uzate, atunci expunerea la risc este una destul de mare, plasarea fiind posibilă "învechind" artificial și așa reușind să creeze impresia publicului că este autentică. De aceea sunt retrase din circulație toate bancnotele care se află într-o stare nefirească și se retipăresc. Putem identifica etape diferite pentru asigurarea protecției

hârtiei. La fabricare, când este realizat filigranul, se introduce și firul de siguranță și se adaugă și fibrele ori confetiile colorate și fluorescente. La tipărire, este folosită întreaga gamă de substanțe pentru realizarea liniilor, figurilor și desenelor cu ajutorul unor instrumente care măresc sub lumină ultravioletă sau cu sursă de detecție a proprietăților magnetice care se introduc în acest moment.

Filigranul, era încastrat prin imprimare în hârtia special fabricată pentru emisiunile monetare, fiind vizibil doar cu privirea în transparență a hârtiei. Considerată o măsură optimă de protecție, chiar dacă procesul de realizare a unor bancnote devenea din ce în ce mai greu, totuși nici acesta nu a putut constitui un element care să nu poată fi imitat. Falsificatorii imitau prin presarea foarte puternică a unei matrițe, prin utilizarea unei matrițe împreună cu matrițele pentru culorile desenului sau prin aplicare a unei matrițe căreia i se punea o substanță uleioasă.

Firul de siguranță, sesizabil tot cu privirea în transparență, reprezintă un element extrem de important de protecție, introdus în hârtia - suport a bancnotei, imposibil de reprodus de către falsificatori.

Sistemul de codificare al înscrierii bancnotelor, complicat și ținut secret de emitent, reprezintă un alt element care să conducă la imposibilitatea de săvârșire a falsurilor. Acesta presupune o corelare între elementele de referință: literă, serie și număr de ordine.

Elemente de siguranță sunt și: existența substanței fluorescente (folosită la tipărirea liniilor, formelor de confetii, desenelor, înscrierilor ori fragmentelor liniare colorate pe bancnote), insesizabilă cu ochiul liber, doar sub lumina undelor ultraviolete; microtextul (microtipărirea pe anumite zone ale bancnotei de cifre sau litere, sub formă de text),

care nu poate fi văzut decât sub lupă ori microscop și nu poate fi reprodus cu niciun fel de mijloc modern de copiere. Legate de microtext, revelând un tip de microtipărire, sunt microperforațiile (înscriseri ale valorii nominale a cupiurii prin perforarea fină a bancnotelor); textul liniar sau de undă, cu dimensiune între 1 și 2 mm – este posibilă vizibilitatea lui cu ochiul liber doar sub o lumină puternică; liniatura anticopiere (o regăsim în hârtia suport și presupune trasarea prin imprimare de linii extrem de subțiri care nu pot fi reproduse de copiatoarele clasice); cernelurile magnetice – lipsa poate fi constatată doar în urma unui control din partea emitentului; imaginea latentă și elementul optic variabil – impun existența în compoziția grafică de imprimare a unor substanțe care permit schimbarea imaginii în funcție de unghiul din care este privit; banda iridiscentă – observabilă la înclinarea bancnotei într-o parte (se regăsește la moneda euro într-un auriu strident și la moneda românească într-un auriu deschis, având trecute în ea cifre, litere sau simboluri); Elemente de dispunere cu precizie maximă (suprapunere față-verso sub aspectul dimensionării pe ambele fețe ale bancnotei în formă de suprapunere perfectă a celor două imagini și, de compunerea perfectă ale celor două părți ale imaginii); holograma (învelirea bancnotei sau încorporarea în masa hârtiei a unei pelicule din material plastic) – imaginile sau culorile de pe bancnotă variază în funcție de unghiul din care sunt privite; numărul de serie, sigiliul trezoreriei, al băncii emitente, litera de control și numărul de tipar, litera sau numărul rezervei federale, anul emisiunii și seria bancnotei.

În urma examenelor făcute de specialiști, protecția cea mai sigură ar reprezenta-o și semnătura olografă a unei persoane anume desemnate de instituția emitentă, pe fiecare bancnotă. Acest element a fost avut în vedere și de legiuitor în emiterea actului normativ de reglementare, Legea nr. 321 din 2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, prevăzând în mod expres aceasta.

Se poate afirma că, Banca Națională a României a luat toate măsurile de protecție și siguranță necesare pentru a face din munca falsficatorilor, cel puțin una cât mai dificilă. De asemenea, și în cazul confecționării bancnotelor euro, procedurile de concepție și imprimare reprezintă mijloace utilizate pentru a fi îngreunată imitarea acestora.

În conformitate cu prevederile art. 14 și art. 17 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României și cu prevederile Legii nr. 146/2016 pentru modificarea Legii nr. 102/1992 privind stema țării și sigiliul statului, începând cu data de 1 ianuarie 2018, Banca Națională a României va lansa în circulație bancnote și monede cu noua stemă a țării. Bancnotele cu noua stemă vor avea înscrisă pe avers data de „1 ianuarie 2018”. Toate celelalte elemente grafice ale bancnotelor și monedelor cu noua stemă, caracteristicile acestora, precum și elementele de siguranță ale bancnotelor cu noua stemă, vor fi aceleași cu cele ale bancnotelor și monedelor aflate în circulație.

În concluzie, a fost creat un nou element de securitate și protecție. Moneda națională cu noul element de siguranță va fi introdusă în circulație eşalonat, în funcție de nevoile reale ale circuitului monetar și va circula simultan cu cea existentă.

Ca metodă de securitate și protecție pentru moneda electronică, în afara PIN-ului și a benzii magnetice care erau inițial unice, noile carduri emise de bănci au incorporate cip-uri, hologramă pe revers-ul acestuia (cu globul pământesc), numele titularului, numărul de cont imprimat în relief (începe cu o anumită cifră în funcție de tipul cardului), tipul de card (VISA, MASTERCARD etc.) și logo-urile băncilor emitente.

Măsurile de siguranță au evoluat permanent, evoluție reprezentată prin progresele făcute de știință și de tehnica pusă la dispoziția emitentului tocmai pentru a face o bancnotă din ce în ce mai greu de imitat. Dar, aceeași știință și evoluție se află și la dispoziția falsificatorilor, lucru care face ca lupta împotriva fenomenului să fie și mai dificilă. Instituțiile bancare au aplicat măsuri de protecție cât mai perfecționate, care reduc posibilitățile falsificatorilor, dar nu le elimină în totalitate.

Un fenomen important și extrem de prezent poartă numele de bitcoin și reprezintă sistem de plată electronică descentralizat și monedă digitală - criptomonedă, creată pentru a asigura protecția investițiilor și finanțarea liberă a afacerilor fără a face apel la instituții financiare și în afara oricăror constrângeri și reglementări. Se consideră că, un avantaj pe care îl dă sistemului este faptul că, se naște posibilitatea ca la un moment dat din circuitul monetar extrem de complex să dispară toate tipurile de monedă și, de asemenea, posibilitatea de dispariție a falsului de monedă.

De exemplu, moneda virtuală Ethereum (soră mai mică a monedei bitcoin), are la bază un contract virtual prin care sunt stabilite condițiile de lucru cu aceasta. Sancțiunea neîndeplinirii clazelor contractuale este

neefectuarea tranzacției pentru care a fost încheiat contractul. Tranzacțiile pot fi efectuate și „wallet to wallet”, ceea ce presupune inexistența unui contract, ca în cazul tranzacțiilor cotidiene cu monedă ”obișnită”.

Creșterea sau scăderea valorii este influențată, atât de cerere, cât și de mass-media. Cu cât cererea este mai mare cu atât valoarea îi crește. Spre exemplu, bitcoin ajunsese la începutul anului 2018 la o valoare uriașă de peste 10.000 usd/BTC. Scăderile sau creșterile, de la o zi la alta, pot fi de 2000 sau 3000 de usd pentru un btc, sau de 300 până la 400 de usd pentru un eth. Practic, monedele de acest tip se ”minează” (generează), ceea ce ar putea fi încadrat într-o anumită măsură ca proces de falsificare.

În cazul infractorilor cibernetici modurile de operare s-au diversificat odata cu perfecționarea acestora și identificarea unor metode noi de fraudare. „Phishing-ul” reprezintă o tehnică de extragere a informațiilor confidențiale (numere ale cardurilor de credit, combinații de nume și parole ale utilizatorilor etc.). „Salami slicing attac or salami fraud” este procedeul prin care se fură continuu bani sau resurse, în cantități mici pentru a nu fi sesizate diferențele. Clonarea site-urilor oficiale ca manieră de a falsifica moneda electronică și de a înșela prin determinarea utilizatorilor acesteia să transfere bani. „Web jacking sau încărcarea pe Web” realizată prin introducerea unui virus menit să cripteze fișierele și, dacă nu sunt trimise sub formă de criptomonedă, bitcoin sau alta asemănătoare, să nu mai poată fi accesate, hackerul preia controlul site-ului în mod fraudulos și, schimbând conținutul acestuia, îl redirecționează pe utilizator la o pagină falsă. În aceste

situații, falsul a început încă de la momentul furtului identității din site-ul oficial, acest lucru fiind similar cu a deține cardul unei alte persoane și codul PIN. O altă metodă de falsificare constă în introducerea de date care induc în eroare funcțiile informatice și care generează răspunsuri la comenzi neintroduse corespunzător. Aceasta reprezintă o încercare de accesare a soft-urilor instituției bancare, ajungând la datele din conținutul conturilor - victime ale infractorilor.

Pentru atingerea scopurilor hackeri folosesc o serie de tehnici, cum ar fi: Injecția SQL (tehnica de atacare a oricărui tip de bază de date protejată, neprotejată sau protejată necorespunzător, profitând de vulnerabilitățile de securitate ale software-ului care rulează un site Web), Furtul de parole FTP (se profită de faptul că mulți webmasteri stochează informațiile de conectare la site-ul lor pe PC-urile lor prost protejate), Cross-site scripting (cunoscut și sub numele de XSS, este o modalitate foarte ușoară de a ocoli un sistem de securitate prin infestarea unei pagini Web cu un script sau un program malware de client, care în momentul vizitării paginii web, se descarcă automat în browser).

Însă, un avantaj este reprezentat de faptul că, tranzacțiile electronice chiar dacă sunt extrem de populare, un procent mare de tranzacții încă sunt efectuate cu monedă de hârtie și cu cea metalică.

Printre cele mai răspândite și cunoscute fenomene care au impact major asupra echilibrului economico-financiar sunt inflația și spălarea banilor. Legătura falsificării și contrafacerii bancnotelor cu fenomenul inflației este extrem de strânsă deoarece cu cât cantitatea de bani falși este mai mare, cu atât este mai inevitabilă inflația. Privitor la spălarea

banilor, sursa sumelor obținute poate fi: traficul de droguri, traficul de arme, traficul de persoane, prostituție, proxenetism, infracțiuni de corupție, infracțiuni de falsificare de monedă etc.

Banca Națională a României, ca unic emitent al bancnotei românești prin intermediul compartimentului special „Imprimerie”, a achiziționat în anul 2012 un echipament extrem de performant și rapid (în mai puțin de o oră sunt verificate 120 000 de bancnote), dotat cu un software avansat, care ajută la distrugerea on-line a bancnotelor considerate false ori extrem de uzate și cu ajutorul căruia sunt verificate și depistate la o scară de 100 % bancnotele false și contrafăcute. Totodată, ca element de noutate pentru Leul Românesc, a înțeles să vină cu o aplicație pentru telefoanele smart, și anume: Leul Românesc aplicație oficială a BNR dedicată monedei naționale. Utilizatorii de dispozitive mobile Apple iOS și Android pot descoperi în cadrul aplicației detalii despre bancnote, elementele de siguranță și principalele elemente de design, putând experimenta interactiv ce se întâmplă atunci când o bancnotă este înclinată, când este luminată din spate sau cum se prezintă în lumină ultraviolet.

Banca Central Europeană, poate raporta statistici ale tuturor băncilor centrale din statele membre Uniunii Europene, datorită centrului pe care îl are în structura sa și care colectează informații din întreg spațiul acesteia. În actualitate, pentru bancnotele euro, ca elemente de siguranță și protecție, sunt: codurile de țară (literă sau un cod inscripționat în fața numărului de serie), numerale de serie (tipărite pe reversul bancnotei, unul pe orizontală în culoare neagră și unul pe

verticală de culoare diferită), semnătura președintelui Băncii Central Europene și harta geografică a Europei imprimată prin metoda offset.

În sensul legislației, ca element de siguranță și protecție, precizăm la nivel European: Directiva 2014/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului European (a înlocuit Decizia-cadru 2000/383/JAI a Consiliului European, Convenția de la Geneva din 20 aprilie 1929, Decizia-cadru 2000/383/JAI a Consiliului European modificată prin Decizia-cadru 2001/888/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2001) și la nivel național: Codul Penal român în vigoare.

Datorită dezvoltării tehnologice din zilele noastre, depistarea falsului de monedă reprezintă un proces complex, rapid și concret, efectuat cu ajutorul specialiștilor care se pronunță asupra examinărilor criminalistice din laboratoarele de specialitate dotate cu echipamente care aplică tehnici științifice ultramoderne. La nivelul României, protecția este asigurată de către Banca Națională a României care deține un astfel de laborator și de Institutul Național de Expertize Criminalistice din București, instituție aflată în cadrul Ministerului Justiției.

Este extrem de important ca pe lângă instituțiile de specialitate ale statului și fiecare cetățean să se autoprotejeze împotriva actelor ilicite. Emitentul are obligația de a depune diligențele necesare pentru a avea toate măsurile extreme de protecție și siguranță asupra bancnotei și de a disemina prin toate mijloacele informația către orice cetățean.

Tehnicile de descoperire a falsurilor au ca fundament comparația (nu în sensul expertizei criminalistice, ci ca o bună cunoaștere a originalului) bancnotei contrafăcute cu cea autentică prin examinarea

rapidă în raport cu originalul. Compararea poate fi: simplă (la îndemâna oricui și se bazează pe simțurile fiecăruia de văz, auz și pipăit.) și modernă (cu ajutorul mijloacelor tehnice și a specialiștilor).

Prin tehnica examinării vizuale sunt observate: formatul și dimensiunea bancnotei, desenul acesteia, aspectul general, colorația, imaginea latentă, elementul optic variabil și holograma precum și, prin transparentă, elementele de protecție din interiorul hârtii bancnotei (firul de siguranță, filigranul etc.).

Tehnicile examinării prin auz, sunt efectuate prin mișcările de frecare ale bancnotei care emite astfel un foșnet specific. Sunetul diferit al falsului, comparat cu cel al originalului, poate fi imediat sesizat.

Tehnicile examinării prin pipăire sunt posibile prin faptul că, tipărirea este făcută în relief și așa este imposibilă reproducerea prin imprimare la copiatoare clasice. Palparea hârtiei poate să demonstreze diferența dintre hârtia obișnuită și cea falsă constatând deosebirile față de ansamblul bancnotei și locurile în care s-a intervenit și coloritul celei false care, o dată ce atingerea se face mai puternic se va constata că, acesta se șterge, împrăștie ori se modifică.

Superficialitatea față de anumite aspecte, lipsa cunoașterii, limitele și dezvoltarea insuficientă a simțurilor în acest sens, condițiile improprii și incomparabile cu cele în care se efectuează metodele moderne, sunt doar câteva dintre motivele care stau la baza necesității utilizării tehnicii și specialiștilor.

Investigarea criminalistică a falsificării și contrafacerii, prin tehnici și instrumente speciale de anchetă în cercetare și urmărire penală a infracțiunilor în materie de falsificare, este reglementată în cuprinsul

Directivei Parlamentului European și a Consiliului privind protecția prin măsuri de drept a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării și de înlocuire a Deciziei – cadru 2000/383/JAI a Consiliului.

Măsurile preventive care se impun a fi corelate cu tehnicile de depistare a falsurilor sunt atributul ciclului închis în combaterea criminalității și se împart în două categorii: măsurile preventive generale (cunoașterea de către public a elementelor de siguranță și de protecție a bancnotelor prin simplul contact cu moneda) și măsurile preventive speciale (instruirea și testarea funcționarilor din instituțiile bancare, a celor cu atribuții de serviciu în colectarea, manipularea și depistarea bancnotelor cu privire la caracteristicile pe care bancnota trebuie să le aibă, seria, particularitățile vizibile cu ochiul liber a desenului, colorația etc.).

Real ajutor îl constituie, atât existența în permanență a colaborării dintre poliție, instituțiile de specialitate ori cele implicate în cotidianul bănesc și public, cât și mass-media, caracterizată în primul rând prin diseminarea rapidă a informației pe care o generează.

Metodele tehnice prin care este posibilă examinarea criminalistică sunt: examinarea în radiații ultraviole, examinarea microscopică, examinarea în transparență, examinarea în lumina incidentală.

Interesul este ca bancnota să conțină elemente invizibile cu ochiul liber. Examinarea în radiații ultraviolete este cea care ajută să fie verificate aceste elementele de securitate și presupune o stimulare a materiei prin starea de luminiscentă.

Examinarea microscopică este menită să evidențieze detaliile fine din cuprinsul desenului și suprapunerea acestora, liniile fine de pe hârtia bancnotei, microtextele, textele ”în undă”, care nu pot fi văzute cu ochiul liber, neuniformitatea imprimării, difuzia în masa hârtiei a cernelurilor, structura diferită a hârtiei, scămoșarea hârtiei în zonele unde s-a intervenit etc.. Aici este efectuat examenul comparativ dintre bancnota autentică și fals.

Pentru analizarea compoziției hârtiei, se folosește spectograful care suprapune etapele de producere și analizează diferitele elemente organice și anorganice care sunt știute doar de personalul instituției emitente.

Monedele, piese metalice, au ca principal element de protecție tipul metalului din care sunt confecționate deoarece în urma experimentelor efectuate s-a demonstrat faptul că, și acestea pot fi mai rezistente sau mai puțin rezistente în funcție de structura moleculară. De cele mai multe ori monedele sunt făcute din aliaje.

Elementele de siguranță ale monedei metalice sunt: zimții (se regăsesc pe cant și sunt în număr determinat pentru fiecare în parte și dispuși pe grupe de trei sau cinci) și inscripțiile (au caracter comemorativ).

Pentru a evidenția falsul monedei metalice, se apelează la expertiza traseologică care are menirea să constate continuitatea dintre elementele de securitate și respectarea distanțelor dintre acestea.

Chiar dacă am precizat că moneda virtuală bitcoin este una împotriva căreia procesul de falsificare va fi imposibil, totuși există opinii care spun că aceste monede au un caracter controversat din cauza

algoritmului matematic de codificare, auto-perpetuare și auto-reglementare, cu potențial de schimbare fundamentală a modului de efectuare a tranzacțiilor.

Instituțiile care mănuiesc valori monetare dețin aparate care au ca scop depistarea bacnotelor false, însă nu este suficient, cetățenii trebuie să dea dovadă de asumare și acest lucru nu îl pot face decât acordând atenție următoarelor elemente: portretul (la original se distinge foarte bine de fundal, pe când la cel fals detaliile se imbină cu fundalul întunecat sau pătat), sigiliul Trezoreriei sau al rezervei Federale (pe original punctele sunt egale, pe când la fals punctele sunt inegale sau întrerupte), marginile (liniile marginilor bacnotelor originale sunt clare și neîntrerupte, pe când la cele false liniile sunt șterse și nu se disting bine), seria (pe bacnotele originale au un stil aparte și sunt egal spațiate, pe când la fals nu sunt egal spațiate sau aliniate), firul de siguranță (la bacnotele originale acesta se afla în structura hârtiei, pe când la fals este desenat sau lipit), filigranul (la bacnota originală există, pe când la cea falsă lipsește complet), tiparul de baleiaj (la original apar microspații regulate ca niște linii plane orizontale), inconsecvența culorii (culoarea poate varia în intensitate pe o copie chiar dacă are cadrul general identic cu originalul), hârtia (la original se remarcă hârtia specială cu elemente specifice intrinseci, pe când la fals este obișnuită, ușor de depistat cu razele ultraviolete, întrucât lipsește fluorescența și elementele anticopiatoare).

Instituțiile abilitate au luat, iau și vor lua în permanență măsuri speciale de protecție a bancnotei prin perfecționarea continuă a măsurilor de siguranță, dorind să facă bancnota cât mai dificil de

falsificat. Organele abilitate își organizează activitatea și cooperează interstatal, raportându-se la noile condiții, creând direcții și compartimente de specialitate pentru lupta împotriva crimei organizate, prevenire și descoperire.

În cel de-al VI-lea analiză examinarea criminalistică a infracțiunii de falsificare de monedă ca necesitate pentru aflarea adevărului, prin caracterizarea suportului monedei, ca instrument important de deosebire a falsului de autentic.

Expertiza fizico-chimică ajută la identificarea calității materialelor utilizate la confecționarea falsului (compuși de natură organică și anorganică): suportul de hârtie, cernelurile folosite etc.. Spre exemplu, în cazul analizei efectuate asupra suportului de hârtie, prin intermediul instrumentelor utilizate în laboratoare, se determină atât lungimile de undă ale liniilor spectrale, cât și intensitățile acestor linii prin comparare cu liniile unui spectru cunoscut.

Pentru administrarea probatoriului, investigatorul va urmări să identifice toate locațiile în care au fost puse în circulație bancnote contrafăcute sau falsificate pentru a putea fi identificate imediat și persoanele care au fost implicate sau care pot furniza date și informații cu privire la plasator și la modul de operare utilizat.

Cercetarea locului faptei reprezintă o măsură preliminară din rândul activităților de urmărire penală ce are în vedere lămurirea împrejurărilor concrete în care fost săvârșită fapta și aspecte cu privire la falsificator ori plasator.

În ceea ce privește moneda electronică, cele mai frecvente falsuri sunt cele de carduri bancare („phishing” și „skimming”). Dacă ar fi să o

introducem în aceeași categorie și pe cea virtuală, criptomoneda, aceasta neavând nicio reglementare care să o vizeze, practic, nici nu o putem cataloga ca fiind imposibil sau mai mult sau mai puțin falsificabilă.

În Codul de procedură penală sunt definite drept metode speciale de supraveghere și cercetare, următoarele: „interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță; accesul la un sistem informatic; supravegherea video, audio sau prin fotografiere; localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice; obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane; reținerea, predarea sau percheziționarea trimiterilor poștale; utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor; participarea autorizată la anumite activități; livrarea supravegheată; obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, reținute de către aceștia în temeiul legii speciale privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului”.

Metodologia investigării infracțiunilor de falsificare este parte a criminalisticii care stabilește și particularitățile cercetării infracțiunilor informatice, ținându-se seama de regulile generale ale tehnicii și tacticii criminalistice.

Probele digitale sunt informații cu valoare investigativă stocate, prelucrate sau transmise în format digital între dispozitive electronice. Investigarea criminalistică utilizează metode științifice și certe de

asigurare, colectare, validare, identificare, analiză, interpretare, documentare și prezentare a probelor de natură digitală, obținute din surse de natură informatică cu scopul facilitării descoperirii adevărului în cadrul procesului penal.

Metadata, probabil este cea mai relevantă pentru percheziția informatică privind infracțiunea de falsificare de monede, prin intermediul acesteia putând fi obținute și/sau recuperate de către un expert elemente importante.

Partea vătămată reprezintă persoana care a suferit în mod nemijlocit o vătămare prin săvârșirea infracțiunii de fals. Pentru situația în care nu s-a constituit parte în procesul penal, aceasta poate fi ascultată în calitate de martor.

Ascultarea suspectului sau inculpatului infracțiunii de falsificare de monede este o activitate indispensabilă pentru aflarea adevărului în procesul penal, care este definită ca o activitate procesual-penală și de tactică criminalistică efectuată de organele judiciare în scopul obținerii unor date cu valoare probatorie, necesare pentru aflarea adevărului în cauza care face obiectul cercetării penale. Importanța acesteia reiese din faptul că, se impune detalierea particularităților unor noțiuni precum: interogatoriu, anchetă, ascultare sau audiere a suspectului ca ansamblu în procesul de formare al declarațiilor.

Anchetatorul trebuie să țină cont de normele deontologice și de etică profesională, de demnitate, de loialitate, de respect, de obligația pe care o are să protejeze demnitatea umană și să apere drepturile fundamentale ale oricărei persoane. Îi este interzis să folosească ori să tolereze actele de tortură, să aplice pedepse sau tratamente crude,

inumane ori degradante, să determine o persoană să săvârșească ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii de probe. De asemenea, trebuie să dea dovadă de perspicacitate, de capacitate de deducere și de posibilitate de a sintetiza și de a folosi doar argumente pertinente în succesiune logică, de stăpânire de sine, de răbdare și calm, perseverență, echilibru emoțional și să aibă capacitatea de a stabili contact psihologic direct prin tactul pe care îl are pentru a reuși să obțină câștigul încrederii și respectul „interlocutorului”.

Un element extrem de important este și locul în care se procedează la ascultare, de regulă aceasta are loc la sediul organului judiciar, într-un birou mobilat cu strictul necesar și într-o atmosferă civilizată.

Analizând, remarcăm faptul că, organele statului trebuie să ofere o atenție sporită asupra infracțiunii de fals, întrucât pericolul din ce în ce mai crescut, cauzat de viteza de dezvoltare a metodelor de contrafacere, de viteza de acționare și de înlăturare a urmelor infracționale, ridică probleme deosebite pentru întreaga societate. Bani joacă un rol extrem de important în bunul mers al societății. Bani influențează de ipso sistemele în domeniu și întreaga societate în ansamblul ei.

Sunt de părere că, din punct de vedere interinstituțional, cooperarea este esențială și va fi întotdeauna una dintre cele mai eficiente metode de prevenire și combatere a infracțiunii de falsificare de monedă. Este importantă cooperarea realizată integrat, atât la nivel național, european, cât și internațional prin intermediul instituțiilor abilitate în acest domeniu.

Fenomenul abordat, chiar dacă în prezent nu mai arată același număr conform statisticilor, în trecut, acesta a înregistrat creșteri continue, ceea ce ne determină să spunem faptul că, ar putea căpăta oricând dimensiuni dincolo de previziunile pe care le pot face instituțiile cheie.

Așa cum pe mai multe filiere se fac tot soiul de promovări, considerăm că, promovarea prin campanii, spoturi publicitare făcute de către autorități împreună cu mass-media în toate zonele cheie (în și pe site-urile instituțiilor administrativ-teritoriale ale statului, școli, medii universitare, bănci, case de schimb valutar etc.), distribuirea pliantelor prin Poșta Română ori pe stradă sau chiar și numere unice de apelare pentru aceste tipuri de infracțiuni (poate fi folosit chiar și pentru situațiile în care am vorbi de pierderi, rezultând astfel o diseminare a informației rapidă care să conducă la posibilitatea luării de măsuri într-un interval redus de timp) ar putea fi reale elemente de protecție și securitate.

În prezent, putem afirma faptul că, există măsuri concrete de prevenire și combatere a acestui fenomen deoarece există cooperare între structurile teritoriale ori regionale pe filiere juridice, economice și sociale. Astfel, ne aflăm în prezența eliminării amenințărilor fenomenului. Autoritățile statului sunt principalele subiecte cărora le revine asigurarea unei reale protecții asupra încrederii publice în valorile monetare, urmate, evident de cel căruia trebuie să îi lipsească superficialitatea în ceea ce privește protejarea monedei. Cetățenii trebuie să cunoască, cel puțin elementar, particularitățile vizibile pe care moneda le are. De aceea, emitentul de monedă apelează la mijloace și

metode sofisticate pentru a-și perfecționa permanent măsurile de securitate. „În acest sens, se menționează „Biletele de Bancă nu pot fi imitate sau falsificate, nu există și probabil nu vor exista niciodată. Ceea ce a făcut ca omul să le refacă, întâmpinând mai multe sau mai puține dificultăți.”

De asemenea, mai considerăm că, sancțiunile aplicate de legislația penală în vigoare sunt mici, ceea ce ne-a fost învederat și de către Europol, și nu pot determina o renunțare la actul infracțional, așa cum însăși definiția și-o dorește. Așa cum am arătat, în alte state membre ale Uniunii pedepsele sunt mult mai mari, practic, se poate ajunge la un blocaj din punct de vedere juridic, ceea ce ar putea conduce la inechitatea resurselor de prevenire și combatere a fenomenului.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative

1. Convenția internațională pentru represiunea falsificatorilor de monede, încheiată la Geneva la 20 aprilie 1929**)
2. Decizia 2002/187/JAI a Consiliului din 28 februarie 2002 de instituire a Eurojust în scopul consolidării luptei împotriva formelor grave de criminalitate
3. Decizia 2005/511/JAI din 12 iulie 2005 privind protecția EURO împotriva falsificării
4. Decizia BCE/2010/14 din 16 septembrie 2010 privind verificarea autenticității și a calității și repunerea în circulație a bancnotelor euro
5. Decizia Consiliului 2009/371/JAI din 6 aprilie 2009 privind înființarea Oficiului European de Poliție (Europol)
6. Decizia-cadru 2000/383/JAI a Consiliului din 29 mai 2000 privind consolidarea, prin sancțiuni penale și de altă natură, a protecției împotriva falsificării, cu ocazia introducerii monedei euro, modificată prin Decizia-cadru 2001/888/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2001
7. Decretul nr. 277/1954 prin care România a ratificat această Convenția Europeană (B. Of. nr. 6 din 29 februarie 1954)
8. Directiva 2011/16/UE a Consiliului din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE
9. Directiva 2014/62/UE privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării și de înlocuire a Deciziei-cadru 2000/383/JAI a Consiliului

10. European Convention on Human Rights as amended by Protocols Nos. 11 and 14 supplemented by Protocols Nos. 1, 4, 6, 7, 12, 13 and 16
11. Hotărârea Guvernului nr. 1599/2008 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor
12. Legea nr. 127/2011 privind activitatea de emitere de monedă electronică. Emiterea de monedă electronică
13. Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor - Mica reformă a Justiției
14. Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, abrogată
15. Legea nr. 241/2005 pentru combaterea evaziunii fiscale
16. Legea nr. 26/1990 privind Registrul comerțului
17. Legea nr. 286/2009 privind Noul Cod Penal actualizat la 14 august 2017
18. Legea nr. 286/2009 privind Noul Cod Penal actualizat la 14 august 2017
19. Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale
20. Legea nr. 312 din 28.06.2004 privind Statutul Băncii Naționale a României
21. Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României
22. Legea nr. 50/2013 privind modificarea Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale
23. Legea nr. 508/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea în cadrul Ministerului Public a Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, în vigoare de la 26 noiembrie 2004 până la 21 noiembrie 2016, fiind abrogată și înlocuită prin Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 78/2016

24. Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal
25. Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terrorism
26. Legea nr. 82/1991 contabilității
27. Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței
28. Legea nr. 87/1994 pentru combaterea evaziunii fiscale, abrogată
29. Monitorul Oficial al României nr. 1019 din 21 decembrie 2006
30. Monitorul Oficial al României nr. 248 din 3 iulie 1998
31. Monitorul Oficial al României nr. 801 din 11 noiembrie 2011
32. Noul Cod Penal și Noul Cod de Procedură Penală în vigoare de la 1 februarie 2014 – iulie 2016, Editura Rosetti, București
33. Noul Cod penal și Noul Cod de procedură penală în vigoare de la 16 mai 2014, Universul Juridic, București, 2014
34. Noul Cod Penal și Noul Cod de Procedură Penală în vigoare de la 1 februarie 2014, Editura Rosetti, București, actualizat 2015
35. Noul Cod penal și Noul Cod de procedură penală în vigoare de la 1 februarie 2014, Universul Juridic, București, actualizat 2016
36. Ordonanță de urgență nr. 78/2016 pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative
37. Regulamentul (CE) nr. 1338/2001 de definire a măsurilor necesare protecției monedei euro împotriva falsificării
38. Vechiul Cod penal și Vechiul Cod de procedură penală, actualizat la 24 septembrie 2012, ediție îngrijită de conf. univ. dr. judecător Dan Lupașcu, Editura Universul Juridic, 2012, București.
39. Vechiul Cod penal și Vechiul Cod de procedură penală, actualizat la 25 ianuarie 2012, ediție îngrijită de conf. univ. dr., judecător Dan Lupașcu, Editura Universul Juridic, 2012, București

40. Versiune consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene 2012/C 326/01

Lucrări de autor

1. Aionîtoaie C., Bercheșan V., Dumitrașcu I ș.a., *Tratat de metodică criminalistică*, Editura Carpați, Craiova, 1994
2. Albu P., Mircea Al., *Activități specifice care se întreprind pentru combaterea falsificărilor de monedă*, Tipografia M.I., 1993
3. Antoniu George, Toader Tudorel și colectiv, *Explicațiile noului Cod penal, vol. IV*, Articolele 257-366, Editura Universul Juridic, București, 2015-2016
4. Bercheșan Vasile, *Metodologia investigării infracțiunilor – curs de criminalistică, vol. II*, Editura Paralela 45, Pitești, 2000
5. Bogdan Sergiu, *Noul Cod penal: analize, explicații, comentarii (perspectivă clujeană)*, Editura Universul Juridic, București, 2014
6. Bogdan Tiberiu, *Probleme de psihologie judiciară*, Editura Științifică, București, 1973
7. Boroi Alexandru, *Curs universitar, Drept penal - Partea Specială, Ediția 3*, Editura C.H. Beck, București, 2016
8. Boroi Alexandru, Negruț Gina, *Drept procesual penal*, Editura Hamangiu, București, 2017
9. Butoi Tudorel, Butoi Ioana Teodora, *Tratat universitar de psihologie judiciară – teorie și practică*, Editura Phobos, București, 2003
10. Buzatu Nicolae, Popa Gheorghe, *Expertizarea bancnotelor și a altor instrumente de plată*, Editura Little Star, București, 2005
11. Cergă Constantin, Vintilă Gheorghe, Cergă Dorel Teodor, *Investigarea criminalistică a falsului de bancnote*, Editura Universitaria, Craiova, 2002

12. Chirișescu Dorel Dumitru, *Fețele monedei, O dezbatere despre universalitate banului*, Colecția Dezbateri Contemporane, Institutul European, 2015
13. Dardac Nicolae, Barbu Teodora, *Monedă, bănci și politici monetare*, Editura Didactică și pedagogică, București, 2005
14. Davidescu Gr., *5 simțuri?... 5 porți spre cunoaștere*, Editura Albatros, București, 1972
15. Dincu Aurel, *Bazele criminologiei, vol. I*, Editura Proarcadia, București, 1993
16. Dobrinioiu Maxim, *Infrațiuni în domeniul informatic*, Editura C.H.Beck, București, 2006
17. Dobrinioiu Vasile, Neagu Norel, *Drept penal. Partea Specială (teorie și practică judiciară), conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
18. Dobrinioiu Vasile, Hotca Mihai Adrian, Gorunescu Mirela ș.a., *Noul Cod penal comentat, Partea Specială, Ediția a II-a, revizuită și adăugită*, Editura Universul Juridic, București, 2015
19. Dobrinioiu Vasile, Hotca Mihai Adrian, Gorunescu Mirela ș.a., *Noul Cod penal comentat, Partea Specială, Vol. II*, Editura Universul Juridic, București, 2012
20. Dongoroz Vintilă ș.a., *Explicații teoretice ale Codului Penal Român/ partea specială*, Editura Academiei Române, București, vol. IV, 1972
21. Drosu Șaguna Dan, *Tratat de drept financiar și fiscal*, Editura All Beck, București, 2001
22. Dungan P., Medeanu T., Pașca V., *Manual de drept penal, Partea specială, vol. II*, Editura Universul Juridic, București, 2011
23. Friedman Milton, *Inflație și sisteme monetare*, Editura Științifică București, 1968

24. Guțu G, *Dicționar latin - român*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983
25. Hanga V., *Mic dicționar juridic*, Editura LuminaLex, București, 1999
26. Iliescu Octavian, *Moneda în România între 491-1864*, Editura Meridiane, București, 1970
27. Ionescu Florin, *Criminalistica, vol. II*, Editura Universitară, București, 2009
28. Isărescu Mugur, Murgu Nicolae, *Aurul. Mit și realitate*, Editura Junimea, Iași, 1981
29. Kirițescu C.Costin, *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui*, Editura Academiei Române, București, 1964
30. Loghin Octavian, Toader Tudorel, *Drept penal român, Partea Specială, Ediția a III-a revăzută și adăugată*, Editura Casa de editură și presă "Sansa" S.R.L, București, 1997
31. Munteanu Adrian, Greavu-Șerban Valerică, Pârvană Silviu-Andrei, *Investigații informatice judiciare, Suport de curs*, 2012
32. Negrea Radu, *Moneda*, Editura Albatros, București, 1988
33. Nistoreanu Gheorghe, *Prevenirea infracțiunilor prin măsuri de siguranță*, Editura Ministerului de Interne, București, 1991
34. Olteanu Gabriel Ion, *Metodologia criminalistică, Cercetarea structurilor infracționale și a unora dintre activitățile ilicite desfășurate de acestea*, Editura AIT Laboratories, București 2005
35. Popa Gheorghe, Buzatu Nicolae, Hanga Gheorghe, Conicescu Octavian, *Note de curs, Master European – Criminalistică*, Editura ERA, 2005
36. Popa Gheorghe, Gamenț Niculae, *Criminalistică, curs universitar*, Editura ProUniversitaria, anul 2014
37. Popa Gheorghe, Gamenț Niculae, *Curs practic de tactică criminalistică în Powerpoint*, Editura Prouniversitaria, 2015

38. Popa Gheorghe, *Tehnică criminalistică – curs universitar*, Editura Pro Universitaria, București, 2008
39. Rădulescu Sorin, Banciu Dan, *Sociologia crimei și criminalității*, Editura Casa de editură și presă ”Șansa” S.R.L, București, 1996
40. Stancu Emilian, Ruiu Marin, *Criminalistica. Tehnici de investigare traseologică. Curs universitar*, Editura Universul Juridic, București, 2016
41. Stancu Emilian, *Criminalistică, Știința investigării infracțiunilor; vol. I*, Editura Tempus S.R.L., București, 1992
42. Stancu Emilian, *Procedee tactice folosite în investigațiile penale, evoluții–master de criminalistică*, Editura AIT Laboratories, București, 2011
43. Stancu Emilian, *Tratat de criminalistică, Ediția a VI-a, revăzută*, Editura Universul Juridic, București, 2015
44. Stănoiu Rodica Mihaela, *Criminologie, Vol. I*, Editura Oscar Print Seria Criminologie, București, 1995
45. Toader Tudorel, *Dreptul penal român, Partea specială, ediția a 3-a*, Editura Hamangiu, București, 2008
46. Tudorel Butoi, Dan Voinea, Alexandru Butoi ș.a., *Curs universitar; perspectivele psihologiei victimale asupra cuplului penal victimă-agresor*, Editura Pinguin Book, București, 2004
47. Tudoran Remus Jurj, Drosu Șaguna Dan, *Spălarea banilor; Elemente de teorie și practică judiciară*, Ediția 2, Editura CH. Beck, București, 2016
48. Turluc Vasile, Cocriș Vasile, *Monedă și Credit*, Editura Ankarom. Iași, 1998
49. Vochescu Ion, Bercheșan Vasile, *Bancnota și falsificatorii de bancnote*, Casa de editură și presă ”Șansa”, S.R.L, București, 1996

50. Voicu Costică, Boroș Alexandru, Sandu Florin, Molnar I., *Dreptul penal al afacerilor, Ediția a 2-a*, Editura All.Beck, București, 2003
51. Volonciu Nicolae, Uzlaş Andreea Simona, Moroșanu Raluca ș.a., *Noul Cod de Procedură Penală comentat, Ediția a 2-a, revizuită și adăugită*, Editura Hamangiu, 2015
52. Volonciu Nicolae – *Tratat de procedură penală, partea generală, ediția a III-a revizuită și adăugită*, Editura Paideia, București, 1998

Lucrări de autori străini

1. Adler Freda, Mueller Gerhard O.W., Laufer William S., *Criminology, Second Edition*
2. Albertini Jean Marie, Silem A., *Comprendre les theories economiques, vol. I*, Editura Seuil, Paris, 1988
3. Beccaria Cesare, *Despre infracțiuni și pedepse*, traducere din italiană, notă asupra ediției și note de Dana Grasso cu prefață de Giulio Giorello, Editura Humanitas, București
4. Brenner M., Christin N., Johnson B., Rohloff K. (eds) *Financial Cryptography and Data Security, FC 2015, Lecture Notes in Computer Science, vol. 8976*, Berlin, 2015
5. Cavendish Richard, *1001 de locuri istorice de vizitat într-o viață*, Enciclopedia Rao, București, 2009
6. Dalen M. B., Ibrahim A. Q., Adamu H. M., Chindo I. Y., *Evolution of the nigerian polymer and paper bank notes; the challenges of cost-benefit and structure – property advantages*, African Journal Of Natural Sciences (AJNS), vol. 16, 2013
7. Donaldson Jason Roderick, Piacentino Giorgia, *Money Runs*, 2019
8. Ferguson Niall, *Ascensiunea Banilor: o istorie financiară a lumii*, Editura Polirom, Iași, 2016

9. Guyon Y., *Droit penal des affaires*, Editura Economica, Paris, 1997
10. Krishnaswamy N., PhD. Scholar, Gandhi Indira, National Open University, New Delhi, India, *International Journal of Research in Social Sciences And Humanities, Economics, Law and Counterfeiting of Currency*, Vol. No. 5, Issue No. III, Jul-Sep, 2015
11. Malone J. Anthony, *Bitcoin and Other Virtual Currencies for the 21st Century*, 2014
12. McReynolds Emily, Lerner Adam, Scott Will, Roesner Franziska, Kohno Tadayoshi, *Cryptographic Currencies from a Tech-Policy Perspective: Policy Issues and Technical Directions*, International Conference on Financial Cryptography and Data Security, 2015
13. Murck Patrick, General Counsel, *The Bitcoin Foundion Testimony Before the Senat Committee on Homeland Security on Gouvernamental Affaires* apud. J. Anthony Malone, *Bitcoin and Other Virtual Currencies for the 21st Century*, 2014
14. Nguyen Keith, *Facilitating transfer of cash inventories between entities*, 2016
15. Solomon David, Spurling Tom, *The Plastic Banknote: From Concept to Reality*, CSIRO Publishing, Australia, 2014
16. Van der Hulst J., *Euro fraud, The legal Protection of the Euro in the EU*, Rotterdam, 2002
17. Williams, Marcela M.; Anderson, Richard O., *Currency Design in the United States and Abroad: Counterfeit Deterrence and Visual AccessibiUty*, *Federal Reserve Bank of Saint Louis Review*, September/October 2007

Articole, publicații, lucrări de cercetare

1. Al-Laham M., Al-Tarawneh H. & Abdallat N., *Development of electronic money and its impact on the central bank role and monetary policy*, in „Informing Science and Information Technology”, 2009
2. *Arta falsificatorilor – falsificatorii artei*, Președinte al Ligii germane pentru Drepturile Omului, autor al operei Kunst der Falscher – Falscher der Kunst, București, în anul 1970, Editura Meridiane
3. Butic C., *Note - Deținerea și punerea în circulație a valorilor falsificate*, în „R.D.P.” nr. 3/1998
4. Butoi Tudorel, *Investigatorul acoperit (posibilități și limite)*, în revista „Lumea Detectivilor”, nr 15/2005
5. Buzatu Nicolae, *Mijloace și modalități de depistare a valorilor monetare false*, în „Revista de ăriminalistica”, nr. 2/ mai 1999, nr. 3/iulie 1999, nr. 4/septembrie 1999
6. Circulara Băncii Naționale a României nr. 5/2017 (în vigoare de la 10 mai 2017 și are drept caracteristici pe avers mențiunile în arc de cerc „ROMÂNIA” și „SISTEMUL MONETAR NAȚIONAL – 150 ANI”
7. Coadă Alexandru, Pîrău Ion, *Probleme și măsuri privind prevenirea falsificării de bani*, Chișinău, 2012
8. *Comprehensive Study on Cybercrime*, UNODC, February 2013
9. Costescu Emilia Mihaela, *Inflația, un fenomen monetar! Analiza dinamicii inflației în România* în revista de cercetare Științifică a studenților economiști „Ecostudent”, nr. 1/2013
10. *Cronică de documentare juridică, corupție și politică: Cronică de jurisprudență penală*, Universul Juridic, București, 2014
11. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM 2)*, Editura Univers, București
12. Dumitrașcu Ciprian, *Moneda virtuală, un instrument facil pentru cyberlaundering* în „Revista de Criminalistică” nr. 5 (101), octombrie 2015, vol XVI

13. *Eurosistemul: Sistemul european al băncilor centrale*, Banca Central Europeană, 2009
14. *Forum Criminalistic*, vol. IV, nr. 1/2011; vol. VIII, nr. 1/2015
15. Ghid elaborat printr-un grant din partea statului elvețian, judecător Camelia Bogdan și procuror Elena Hach, publicat pe site-ul I.N.M.
16. Hotca Mihai Adrian, *Spălarea banilor, subiectul activ al infracțiunii*, articol publicat pe blog-ul personal
17. Ilie (Moraru) Ionela, *Falsul de monedă: Lucrare de licență*, USH, Constanța, 2012
18. *Inițiativa Comună a Secretarului General OIPC-Interpol și a Directorului Europol privind combaterea falsificării de monedă, în special a monedei euro*, Bruxelles, 2001
19. *Jurnalul Român de Științe Legale*, București, vol. 11/2012
20. *Lucrări ale Conferinței Științifice Internaționale „SISTEM EDUCAȚIONAL ROMÂNESC DE ȘTIINȚA FORENȚIALĂ”*, Ediția a 4-a, București, 2016
21. Notă potrivit Regulamentului B.N.R., nr. 8 din 19 august 1994
22. Notă V. Papadopol, CAB, C.D., 1998
23. *Prezentări și interviuri ale Băncii Naționale a României din 25 aprilie 2012*, prezentare a Guvernatorului Mugur Isărescu referitoare la Considerațiile privind Criza Economică din 1929-1933 în secțiunea prezentare a Guvernatorului
24. *Proiectul de concluzii privind consolidarea cooperării și a schimbului de informații în domeniul luptei împotriva falsificării de monede, în special a monedei euro*. Consiliul UE. Bruxelles, 25 noiembrie 2011
25. *Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu cu privire la punerea în aplicare și la rezultatele programului Pericles pentru protecția monedei euro împotriva falsificării în 2014*

26. Raport privind Protecția Legală a Bancnotelor Statelor Membre în Uniunea Europeană, noiembrie anul 1999, Frankfurt, Germania
27. Raportul anual 2011, 2016, 2017. Banca Națională a României
28. Raportul anual 2017 al Ministerului Public
29. Raportul Comisiei din 20 februarie 2006 - Al doilea raport pe baza art. 14 din Decizia-cadru din 28 mai 2001 a Consiliului privind combaterea fraudei și a falsificării mijloacelor de plată, altele decât numerarul [COM(2006) 65 final - Nepublicat în Jurnalul Oficial]
30. Raportul Comisiei din 30 aprilie 2004 pe baza art. 14 din Decizia-cadru din 28 mai 2001 a Consiliului privind combaterea fraudei și a falsificării mijloacelor de plată, altele decât numerarul [COM(2004) 346 final - Nepublicat în Jurnalul Oficial]
31. Raporul Anual, 2017, emis de C.E.D.O.
32. *Revista de Criminologie, Criminalistică și Penologie*, nr. 3-4/2010, nr. 3-4/2011, nr. 3/4/2013, nr. 1-2/2014, nr. 1-4/2015, nr. 1-2/2016
33. *Revista de drept penal* nr.3/2000, nr. 2/2007, nr. 1-2/2016
34. *Revista Dreptul* nr. 6/1995, nr. 3/2006
35. *Revista Impozite și Taxe*, nr. 5/1996
36. *Revista Economica*, Vol. 1, nr. 2/2010
37. *Revista Pro lege* nr. 1/1992, nr. 4/1996, nr. 3, 4/1997, nr. 3/2000
38. *Revista română de criminalistică*, Asociația română de criminalistică, nr. 2 din aprilie 2013, vol. XIV
39. *Revista Universul Juridic*, 2017
40. *Revistă română de criminalistică, de informare, documentare și opinii*, nr. 6, anul IV, noiembrie 2002
41. Scurt istoric al bancnotelor și monedelor EURO. Cum a devenit EURO moneda noastră. Banca Centrală Europeană, 2007
42. Statistica principalelor activități desfășurate de Poliția Română, anul 2015 a Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General al Poliției Române, Direcția Cazier Judiciar, Statistică și Evidențe Operative

43. Stoian Maria Georgeta, Feraru Daniela Laura, *Expertiza tehnico-chimică – mijloc de probare a falsurilor și contrafacerilor de cărți de identitate și de bancnote în „Revista de Criminologie, Criminalistică și Penalogie”*, nr. 3-4, anul 2013
44. *Studii de Securitate Publică* nr. 2/2013

Jurisprudență

1. C.E.D.O. - Cauza Constantin și Stoian contra României, 8 septembrie 2009
2. C.E.D.O. – Cauza Grba v. Croatia, no. 47074/12, 23 noiembrie 2017
3. Curtea de Apel Craiova, Secția Penală, Sentința penală nr. 910 din data de 01 iulie 2014
4. I.C.C.J., Secția penală, decizie penală nr. 609/2014 în sensul articolului 9 din Convenția din 16 mai 2005 a Consiliului Europei privind prevenirea terorismului publicat în M.Of nr. 949 din 24 noiembrie 2006
5. Judecătoria Bistrița, Secția Penală, Sentința penală nr. 146 din data de 26 ianuarie 2015
6. Pagina oficială CEDO (www.echr.int) - Lista actualizată până la data de 20 septembrie 2018
7. Pagina oficială CEDO (www.echr.int) - The Court in Brief
8. Pagina oficială CEDO (www.echr.int) - The ECHR in 50 questions
9. Tribunalul Dolj, Secția Penală, Sentința penală nr. 716 din data de 14 decembrie 2017
10. Tribunalul Sibiu, Secția Penală, Sentința penală nr. 129 din data de 21.07.2014

Pagini web

1. www.antena3.ro
2. www.atmia.com
3. www.bancaditalia.it
4. www.bnr.ro
5. www.capital.ro
6. www.cdep.ro
7. www.cpcs.ro
8. www.crimesciencejournal.springeropen.com
9. www.criminalistic.ro
10. www.criminologie.org.ro
11. www.dcnews.ro
12. www.dea.gov
13. www.dexonline.ro
14. www.dictionareconomic.ro
15. www.diicot.ro
16. www.diritto24.com
17. www.dorinciuncan.com
18. www.ecb.europa.eu
19. www.encyclopedia.com
20. www.eptthinktank.eu
21. www.eurlex.europa.eu
22. www.euroavocatura.ro
23. www.eurojust.europa.eu
24. www.europa.eu
25. www.europoI.europa.eu
26. www.historia.ro
27. www.history.com
28. www.inec.ro

29. www.inm.ro
30. www.insse.ro
31. www.interpol.int
32. www.juridice.ro
33. www.jurisprudenta.com
34. www.jurnalistii.ro
35. www.larousse.ro
36. www.law.jrank.org
37. www.laws-lois.justice.gc.ca
38. www.legeaz.net
39. www.mai.gov.ro
40. www.money.ro
41. www.monitoruljuridic.ro
42. www.pcisecuritystandards.org
43. www.politiaromana.ro
44. www.portaley.com
45. www.portal-just.ro
46. www.romaniatv.net
47. www.rulesforuse.org
48. www.scj.ro
49. www.scribub.ro
50. www.secretservice.go
51. www.universuljuridic.ro
52. www.uscode.house.gov
53. www.videotutorial.ro
54. www.wikipedia.com
55. www.ziare.com

